

Izhaja trikrat na teden - šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h. ali gld. 6-60
pol leta 6-60 3-30
četrt leta 3-40 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrončič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdaje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.
Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnništvo.

Ogledi in postance
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v anekdotah obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsesolno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. iv. Meljavac) tiska in zal.

Zahvala.

Vse p. n. gg. volilne može, ki so 29. t. m. ostali trdni in neomahljivi v svojem prepričanju ter so oddali svoje glasove meni, zahvaljujem tem potom prav iskreno. Nismo še zmagali, kajti mi se borimo le s poštenimi sredstvi, zanašaje se edino na svobodomiselnost prepričanje, ki prodira čedalje globlje v narodove vrste; toda volitev je dokazala jasno dovolj, v katerem taboru je že danes odločna večina naroda, dokazala je, da svobodomiselnost napredna struja sme računati v bližnji prihodnosti na popolno zmago. In da ste Vi 128-teri neustrašni vojščaki dali od sebe takó glasu in jasno dokaz... hvala Vam še enkrat presrečno! Vstrajno naprej po tej bojni poti do popolne zmage! Na svidanje!

V Gorici, 31. jan. 1900.

Dr. Jožef Stanič.

Po zmagi korupcije in nasilstva.

„Kar piše „Gorica“, je laž, trikrat laž, ne smete verjeti“.

Dr. A. Pavlica.

I.

Kakó predržno se upa „Goričanska banda“ lagati in falsifikovati javno mnenje v oči nesteti množici zavednih in veljavnih prič, je dokazala s shodom pri Rebku. Izvemši „Gorico“ so bili vsi drugi slovenski listi, ki so se bavili s shodom, s „Sočo“ istega mnenja.... Takó so torej z lažjo in sleparstvom spravili v svet kandidature grofa Coroninija! Prav je torej imel dr. A. Pavlica, ki je dejal na trgu zbranemu občinstvu: „Kar piše „Gorica“, je laž, trikrat laž, ne smete verjeti!“ Takó je govoril mož,

— 99 —

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

✱

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

„Mogoče, da pride, toda.... tudi če bi ostal dlje časa, bi ne bilo treba biti v skrbeh, kajti možki, kadar imajo svoje opravke, se vé, ne morejo gledati tako natanko.... jedna ali dve uri več ali manj....“

„Prav praviš, tudi jaz mislim takó. In če se gre za jedno uro ali dve, ni treba brž misliti na kako nesrečo.... kaj ne, da si tudi ti tega mnenja? Saj vem, da se utegne marsikaj pripetiti, in zató bi se ne hotela še bati. A mogoče tudi, da pride vsak hip, in jaz ga pričakujem. Priporočila sem mu takó vroče!... Toda tiho.... ali ne slišiš odmeva nekih stopinj? Če bi bil prišel, ne da bi bili medve slišali konjsko hojo čez most?..“

Takó rekši, je skočila po koncu, da bi stekla k oknu. Toda Lauretta,

ki je popoldne z vso živahnostjo agitoval za „Goričanskega“ kandidata, — je torej gotovo dovolj nesumljiv vir, ki potrjuje resničnost „Sočinih“ trditve.

Po izvolitvi grofa C. pa „Gorica“ nadalje falsifikuje javno mnenje in vedoma pači resnico, kateri pa moramo dati mi „Sočani“ javno zadoščenje.

Dr. Anton Gregorčič je zopet skrupal in priobčil v imenu „Sloge“ neko — zahvalo volilec, dasi ni bilo odborove seje in dasi bi moral vse take reči podpisati tudi tajnik. Dr. Gregorčič torej..... „najtopleje zahvaljuje volilce na junaski odločnosti, s katero so odbili vse nasprotné poskuse, da bi se izneverili svojemu prepričanju....“

Na drugi strani pa je priobčila „Gorica“ članek, ki je povsem vreden lažnikov po poklicu in falsifikatorjev shoda pri Rebku... Tam čitamo:

„Pokazali so pa tudi, da odločno obsojajo ostudne napade, nečuvne žalitve in vsakovrstne infamije, katere so naše narodne pijavke nagromadile haš v zadnjem času proti grofu Coroniniju in dr. Gregorčiču, v toliki meri, da so celo nasprotniki naši zmajevali glave ob tolikem divjaštvu. Zadoščenje so dali možema, katera pri narodnem delu ne iščeta ne moči, ne časti, ni koristi zase, ampak se trudita, ubijata in žrtvujeta le za ubogin naš narod, ki prav v današnjih časih krvavo potrebuje — nesebičnih rodoljubov“.

„Večrainsa volitev je pokazala, v katerem taboru stoji narod, pokazala je pa tudi, da naše ljudstvo ničesa noče čuti tudi o nepronsiranih „aposteljih“ miru in spravi“, ampak zahteva, da je dati zaslužnim možem to, kar jim gre.

Ta volitev pa je menda vsem jasno navedla način, po katerem je priti do zaželjenega miru in sprave, in ta je: odstranitev onih razdirajočih elementov, ki hočejo uničiti in zatreti vse, kar se jim brezpogojno ne uda, in katere vodijo pri njih „delovanju“

ki je bila na tisti strani, je prišla prej do njega. Z okna se je videlo na neki mostovž, nad katerim so bili oboki, naslanjajoči se na tenke stebriče. Ona je spoznala prihajajočega, predno je mogla gospodinja pogledati skozi okno, in odtegnivši glavo od železnega omrežja: „Ne, ne“, je rekla, „ni on. Uganite, kdo je? — Pelagrua“.

„Kdo? tisti, ki je bil samostanski oskrbnik v Limonti“.

„Dà, prav on“, je odgovorila dekla. „Kakó je pač ta semkaj prišel!“ je nadaljevala takoj, „saj od tistega dne, ko je zbežal iz vasí, se ni nič več slišalo o njem! Da vam po pravici povem, tisti obraz mi ne dopada. Pa morda je to le moja nespametna misel... O, glejte, kaj mi pač sedaj prihaja v glavo!“....

„Dà, dà, pusti sedaj te neumnosti. Jaz pa dobro vem, kakó da je on tukaj. Prav za prav bi bila morala pričakovati, da ga najdem tu, če bi bila le pomislila na to. Ti že povem kasneje“. Bice se je spomnila, da ko je bila v Varenni tisti dan po nesreči na jezeru, je bil Ottorino na prigovarjanje limontskega župnika prevzel skrb, da spravi kam ubeglega in zasledovanega oskrbnika. Ker ni dalje ničesar vedela o njem, slišavši, da je sedaj tu, je mislila,

edino le strankarske koristi in želje po polnih bisagah....

Zaključujemo te besede s popolno nadejo, da se na Goriškem kmali zjasni, nevihta je skoraj že izdivjala, in kmalu nastopijo zopet lepi, srečnejši časi našemu trpečemu a poštenemu narodu“.

Divno! Zares: Volitev 29. jan. je jasno dokazala, v katerem taboru stoji narod; dokazala je, da se na Goriškem jasni, da se kmalu zjasni.... tudi „našemu trpečemu a poštenemu narodu“, katerega semtertje še vedno sleparijo propadli in korumpirani „Goričanski“ lakaji grofa Coroninija.

Kako klaverna in sleparska je bila zmaga „Sloginega“ kandidata, smo dokazali s številkami že zadnjič, da je na to stran naravnost smešna samohvala „Gorice“.... in dokazana malovernost „Sloge“ in njenih „Goričanskih“ gospodarjev s „krokom goriških rodoljubov“ vred, ki vsi skupaj tvorijo zloglasno „Goričansko“ bando.

Poglejmo danes na kratko, kakó predrzni so slavošpevi v „Gorici“....

Dr. Stanič je dobil pri prvi volitvi 133 glasov, Coronini le 120, Tonkli 34. Večino je dobil dr. Stanič, kateremu je nedostajalo za izvolitev le 11 glasov. Za „Sloginega“ kandidata je glasovalo torej 120 volilnih mož, proti njej pa 167. Poraz „Sloge“ je torej velik! — Za dr. Tonklija je glasovalo 13 volilnih mož iz dveh občin, ki so prav za prav „Sočani“, a so iz osebnih vzrokov glasovali proti dr. Staniču, dočim so nam dali besedo, da bi srčno radi volili — dr. Tuma. „Sočina“ stranka bi bila torej zmagala v kljub temu, da nam je bilo vkradenih nad 20 glasov v Gorici in Sežani na skandalozen način, potom korupcije, kakoršne pred Gregorčičevo dobo na Goriškem nismo poznali. Imamo dokaze, da so bili v Gorici kupljeni 4 glasovi iz ene občine — za 100 gld. Po Krasu sta lazila dan pred volitvijo vodja „Solskega doma“ Hrovatin in znani Suholazec ter posetila nekaj volilnih mož, katerih nprav jima je — znana. Poročevalec iz Sežane pravi, da so desetaki kar frleli.

Na tak način nam je bilo odvzeto do 24 glasov, kar je zavedno večino volilcev kar

da mu je podelil Ottorino kako službo pri tej grajščini.

Začulo se je trkanje ob sobina vrata. Lauretta, katere je bila gospodinja prikimala, je dejala: „Naprej!“ Vrata so se odprla in vstopil je Pelagrua. Snel si je bil z glave čepico iz črne baržuna, in držé je v levi roki, je stopal naprej, vklanaje se. Pelagrua — če bi ga kdo hotel poznati — je bil pri petdesetih letih, srednje velikosti, suh in droben. Njegovi rumenkastobledi lici niste nikoli zarudeli. Dolge, goste in sive obrvi so mu senčile dvoje črnih očij, katerih ognjeni pogledi se nikakor niso mogli strinjati z njegovim hlinjeno-ponižnim vedenjem. Le teh dveh očes ni mogel hudobec nikoli vkrotiti, ni jim mogel dati hinavskega izraza. Iz njih je vedno odsevala kruta hudobija in ošabnost. To ste bili dve vražji očesi, ki bi bili izdali kot sleparja celó kakega pobožnega puščavnika. Ko je vstopal, ju je vpiral ponižno v tla, toda potem ju je povzdigoval ter z bliskovito naglostjo pogledoval na desno in levo; a dozdevalo se je, da se boji srečati poglede drugih, kakor tat, ki je v strahu, da bi ga zasačili na slabem dejanju.

naravnost razburilo, da jim je krv vrela po žilah in so kar besneli proti — kupljenim izdajalcem. Mi jih izvemo in jih naznanimo ljudstvu, da bo terjalo račun od njih.

Take korupcije ne bomo trpeli! Kaj bo z našim narodom, ako bodo prvaki širili ob volitvah tako ostudno demoralizovanje? Večina kraških volilcev je že sama protestovala proti takó skandalozni izvolitvi grofa C., poslavši mu brzojavko, naznanivši mu, da ga je le „nasilstvo in denar spravilo na rakovo pot slovenske politike“. Tudi večina volilcev iz Tolmina je poslala opopran protest. — Zanimivo je še naglašati, da večina volilcev v Bolcu, Tolminu in Sežani je bila — za dr. Staniča!

Tudi v Gorici je šlo v volilno dvorano 64 volilcev, da bodo volili Staniča. Mi utegnemo imenoma navesti vse! In vsi ti zatrjujejo, da so dr. Staniča tudi res volili! Ali glejte čudež! Komitaja je naštel le 52 glasov za Staniča! Kje se je zgubilo 12 glasov? Odgovor — čitatelju!

Grof C. je prišel torej v ožjo volitev z dr. Staničem! Redka čast za samoljubnega aristokrata! Dne 31. oktobra se je bombastično odpovedal radi par „zdražbarjev“, katerih število je pa takó naraslo, da se je moral 29. jan. tepeti z njimi v ožji volitvi za zopetno izvolitev. V resnici je proti „zdražbarjem“ že pogorel, kajti dobil je prvič 13 glasov manj v kljub drago kupljenim izdajalcem, a da je zmagal v ožji volitvi, so morali priskočiti na pomoč najnernejši klerikalci in oni, ki so nasprotni osebi Staničevi. Le s temi je zmagal za samih — 16 glasov, v kljub vsej korupciji in nasilstvu.... Pač Pyrrova zmaga, ki dokazuje toliko glasneje, da je „Goričanska“ slava že pokopana. Naj se „krok goriških rodoljubov“ le veseli te zmage, saj bo tudi to veselje kratko. Treba bo ta „krok“ hujskačev osveteliti, da bo naše ljudstvo videlo, kdo ga — slepari. Pravico ima, da to izvé — kdo vse se skriva za stavčevim hrbtom...., kdo je vodil korupcije 29. januarja. Naj svet izvé, da vse te lumparije vodi poleg pščiice klerikalcev še par v marsikakem oziru preziranj vrednih c. kr. in zloglasni Čahaj, ki ima toliko masla na glavi, da bi se moral skriti pred

Ko se je približal Bici, je pokleknil z jednim kolenom, in sklonivši glavo, je dejal: „Milostljiva gospa! blagovolite sprejeti poklon vašega nevrednega služabnika, grajskega oskrbnika castelletskega“.

Torej je poveril vam v varstvo to svojo grajščino?..

„Dà, milostljiva gospa! Takó da bi mogel vstrezati svitli in ljubeznivi soprogi mojega plemenitega gospodarja, kateremu sem posvetil um in srce, kakor sem vedno po njegovi dobroti njemu dopadal!“

„Vstanite!“ je rekla tedaj Bice.

On je vstal in Bice je nadaljevala:

„Moj soprog in gospod izbira svoje služabnike, kakor se mu poljubi; jaz njegovo voljo vselej in popolnoma odobrujem“. Na to, iznebitvi se dostojanskega in slovesnega vedenja, s katerim je bila sprejela oskrbnikovo udanostno izjavo, je bolj neprisiljeno in prijazno vprašala:

„Povejte mi, oskrbnik, kaj se vam zdi, ali se more še dolgo časa muditi? Saj veste, da je šel v Seprio“.

(Dalje pride).

usodepolnostjo kazenskih paragrafov. Ker po vsej sili hoče, mu to maslo raztopimo mi, posegnivši do 30 let nazaj... Da bodo naš narod še dalje demoralizovali taki ljudje, ne bomo trpeli.

Kaj zahtevamo od državnih poslancev?

(Članek izven uredništva.)

(Konec.)

S pojavom dr. A. Gregorčiča in Andreja Gabrščeka, smemo reči, je nastopila prva doba samostojnega živahnega političnega življenja med nami. Izraz tega živahnega življenja je bilo agitovanje proti bivšemu državnemu poslancu dr. vitezu Tonkliču in vspeh tega agitovanja, da se je istega izpodrinilo in na njegovo mesto postavilo dr. A. Gregorčiča.

Politično društvo »Sloga« in inteligentni krogi so se jeli zavedati, da je premalo pošiljati poslance na Dunaj, poslance, ki ni vezan na želje in potrebe volilcev.

Dr. Anton Gregorčič je deloma razumel novi položaj in se je trudil prva leta, stopivši v državni zbor, vsestransko, proučiti material državnega zbora. Zapomnil si je tudi dobre nauke, koje se je bilo dalo odstopivšemu državnemu poslancu, dr. vitezu Tonkliču, da se je ozirati na želje volilcev. To je razumel dr. Gregorčič preozkorsčno v toliko, da se je oziral tudi na želje vsakega posameznika in prijazno odgovarjal pismeno in ustmeno.

Da bi bil dolžan dajati točen, stvaren račun o svojem delovanju in o svojih vspehih, to je razumel tudi on le jednostranski, in politično društvo »Sloga« je jemalo na znanje presplošna poročila o političnem položaju v državnem zboru. Ni se spuščal sam v proučevanje potreb v deželi, še manj pa je sistematično sestavljal predloge in potrebne načrte, in zastavljal svoje moči v to, da se isti izvrše. Tudi on je smatral vlogo državnega poslance v prvi vrsti kot častno mesto, čutil se je kot čestitca slovenskega naroda na Goriškem, njega zastopnika na Dunaju. S praktičnim vprašanjem, kaj in kako pridobiti za svoje volilce, s tem pa se tudi on ni bavil; tudi on ni smatral tega za svojo nalogo, marveč se je še leta 1897. začudil in presenečil rekoč: »Nekedaj se je smatralo mesto državnega poslance le kot častno, danes pa se že vse mogoče zahteva: naj zna cestne zadeve, naj zna sodne zadeve in tako naprej, da ni mogoče že več vstrajati in prestajati. Torej po več nego 36 letnem obstoju državnega zbora se je naš državni poslanec, za katerega se je toliko borilo, izrazil v tako primitivnem smislu, smatral svoje mesto še vedno le kot častno, in ni se čutil vezanega, proučiti gradivo, potrebno za izboljšanje naših razmer v deželi, ni čutil v sebi dolžnosti, prirediti svoje načrte in predloge za najnujnejše potrebe našega prebivalstva sam ter je čakal naloge od svojih volilcev, da mu to ali ono sporoče, kar bi v približno isti obliki na tem ali drugem mestu dalje sporočil, in s tem misli, da je že izpolnil svojo nalogo kot državni poslanec na Dunaju. Danes po vseh britkih izkušnjah, ko stojimo goriški Slovenci še vedno praznih rok, zapostavljeni v deželi, brez melioracijskih naprav, brez potrebnih cestnih zvez, brez železnice, brez podpore vinogradnikom, brez ureditve šolskih razmer, ko nas različni c. k. uradi niti ne priznavajo tako, da smo jim še vedno tuji v lastni deželi, »inferiorna rasa« za Italijani in Nemci, danes pa pač smemo zahtevati od svojega državnega poslance v prvi vrsti zmožnosti in sposobnosti, da postopa vse drugače samostojno in brezobzirno, nego se je postopalo do danes. Ko si volimo novega državnega poslance, nam ne sme biti za to, ali je več ali manj češčen v deželi; danes moramo si izbirati moža, kateri je sposoben, da mnogovrstno gradivo, katero mu je potreba znati, tudi v najkrajšem času priuči in zmagi, tako da lahko brezobzirno zahteva, da se izpolnijo naše utemeljene želje glede ravnopravnosti v deželi toliko, še bolj pa, da nam pridobi vse one materialne koristi, katerih že toliko let zaman pričakujemo, smo jih zaman zahtevali pod dr. Tonkličem in jih zaman zahtevamo pod dr. Antonom Gregorčičem. Ali nismo do lanskega razpisa vsi brez razlike v celi deželi častili svojega poslance dr. A. Gregorčiča kakor svojega voditelja v vsakem oziru? Ali ga nismo obšipali z zaupanjem in s častjo ob vsaki priliki? Kaj smo dosegli s tem? Nič drugega, nego da mož danes misli,

da je nedotakljiv, nezmisljiv in nedomestljiv. Ako ga vprašamo, katere materialne pridobitve nam je prinesel z Dunaja, bode vedel pač malo naštevati, in ako bode kaj našteval, našteval bode to, kar so vladni organi sami poročili v prvi ali drugi stopinji, ali kar so državnemu poslancu sami ponujali, da si pridobijo pri tej in onej priliki njegov glas. Po inicijativi dr. A. Gregorčiča menda nismo vdobili Bog zna kaj, in zato danes zahtevamo od novega državnega poslance prav odločno, da se ne smatra edino kot maziljenca, marveč v prvi vrsti odličnim delavcem in da 1). stvarno prouči vse potrebe slovenskega dela dežele, posebno na gospodarskem polju; 2). da odločno in brezobzirno zahteva od visoke vlade, neodvisno od nje, da ugotovi in načrtuje in predloži, ki prihajajo iz naše srede. V to svrhu mora znati državni poslanec družiti okoli sebe sposobnih ljudi in izbirati po različnih okrajih sposobne osebe, katere mu pripravljajo različno gradivo ali pa nanj opozarjajo, on pa naj ga kot vsečak predela in vporabi v pravem času in na pravem mestu; 3). pričakujemo od novega državnega poslance, da na Dunaju poišče dotike z merodajnimi krogi, da se pouči o našem bednem stanju po krivdi vlade, ter brezobzirno in neupogljivo zahteva od pomoči. Za to morajo volilci gledati, ali ima sposobnosti, da to nalogo izpolni, ali je dovolj trden in žilav značaj, da bode znal — tudi terjati in se ne potolaži in uda pred vsakim milim pogledom prvega ali drugega ministra, in se ne ustraši pred vsakim nevoljnim migljajem.

Opomba uredništva. — Članek obsega brez dvoma le ono, kar moramo neobhodno zahtevati od državnega poslance. Žal, da ne smemo misliti, da se bo to vršilo, ker izvoljen je zopet — grof Coronini! In s tem je rečeno dovolj!

Dopisi.

Iz Prage. (Mestni zbor in volitev župana. — »Hlidka« o antisemitizmu. — Dopolnilne volitve v dež. in drž. zbor). — V praškem mestnem zboru vladajo jako gnile razmere. Dobičkalnost in sebičnost imata važno vlogo. Kompromis med Mladočehi in Staročehi je naravnost nesreča za Prago. Kompromis je pripomogel, da so se našle pri »delu« sorodne duše z ene in z druge strani. To je naravnost povedal tudi odstopajoči župan dr. Podlipný, da vladata v praškem mestnem zboru koristolovstvo in protekcija, da gorje Pragi, ako pride v roke takim ljudem! Toda, ko je prišlo do tega, da bi bil imenoval dotičnike, je izjavil, da je imel na misli samo načela, ne pa določenih oseb, dasi je obče znano, kdo so ti ljudje! Tako bo mestno gospodarstvo i nadalje plen brezstidnih izkoriščevalcev.

Hud boj se bje zaradi novega župana. Mladočehi kandidujejo dr. Podlipnega, Staročehi dr. Srba, ki je bil doslej prvi namestnik. Doslej se je volilo 3 dni zaporedoma vselej po trikrat, toda absolutne večine ni dobil noben kandidat. Za osem dni so nove volitve po istem volilnem redu. Malo preveč izrabljena je že agitacija Mladočehov, da delajo iz čisto osebnega vprašanja obče narodno vprašanje. — — —

O antisemitizmu in o židovskem vprašanju se mnogo piše in razpravlja. Dijastvo je jelo pridno proučevati to vprašanje, kar gotovo ne ostane brez vspeha. Med drugimi je zanimiv glas o antisemitizmu od prof. bogoslovja dr. Vychodila v časopisu »Hlidka« (1900, stev. 1), ki prča, da se še najde tudi med duhovščino kak človek, ki se še ni dal čisto vpreči v voz pouličnega antisemitizma, čegar neizogibna posledica je kulturno in gospodarsko nazadovanje. Umevno je samo ob sebi, da nam ta izvajanja niso dogma, ampak predmet svobodne kritike. Ker pa živimo mi v prerobenem srednjem veku, je treba tudi to poučarjati.

Jedro dr. Vychodilovega članka bi bilo: Antisemitizem na današnji stopnji je bolj negativen, nima določenega cilja niti pozitivnega programa, ki bi mogel biti obsežen. V svoji obupanosti išče povsod drugod krivca, le v sebi ne. V svoji slabosti nastopa jako rad burno in z osebnim nasiljem. Osebnost nasilje ne le da ne koristi stvari, ampak kot nepravilno postopanje sploh ne more biti temelj zdrave smeri. Pri praktičnem antisemitizmu je čisto osebna stvar glavni nagib antisemitskega mišljenja in ravnanja. Vsak narod ima take žide, kakršne si zasluži. Narod zasluži bita za pretekle grehe.

Antisemitizem je mlad (20-30 let) in zato je čisto tako otroci in neokreten. Še slabše je, ker je nedosleden. Dunajski antisemitizem n. pr. je nastopal pod imenom krščanstva, toda njegova dela so bila mnogokrat židovska. Malokdo je potolažen, ako trpi krivico od kristjanov namesto od žida. Tu ne gre za semite ali antisemite, ampak za sistem, za smer mišljenja in delovanja. Pravi antisemit je oni, ki se ogiblje dejanj »semit-skih«. Ne pravim: takšnih, ki jih vrše židje; ako bi nam bili v mnogo stvareh židje za vzor, bi ne potrebovali danes toliko kričskega, a neplodnega antisemitizma. Zlo je to, ker smo se sami sebi izneverili.

Sv. pismo, pravijo, podpira semilizem, deleč človeštvo na dva dela: židovski in krščanski. Toda prvotno razodenje je bilo dano vsemu človeštvu, ampak najčisteje se je ohranilo pri židovskem narodu. Tu pa nimamo pravzaprav samo zakonika, ampak to razodenje je hkratu zgodovina, zgodovina ljudstva, nagnjenega k uživanju, tu imamo državne in tako rekoč policijske naredbe, kjer se mora ločiti glavno od postranskega, ki je danes bodisi brez cene ali pa se mora naravnost zavreči. Razločevati treba to, kar se tiče zakonodaje, od zgodovine; kajti sv. pismo ne odobrava vsega, kar pripoveduje, mnogo je samo prehodnega pomena, n. pr. zakonske razmere ali verska in narodna odločenost, v kateri je ostalo židovstvo do danes.

Da se židje niso prilagodili, tega so skrivne krščanske naredbe, ki so oddaljevale žide. Pravi vzrok njih družabnega položaja je v njih samih, njih poschnost izvira morabit iz njih verske samozvesti.

Odkod je njih telesna šibkost, ali odtod, ker se oddavnaj niso pečali s telesnim delom, ali vsled degeneracije — to je težko odločiti. Pred babilonsko sužnjostjo so se bavili židje če ne bolj pa vsaj ne manj s telesnim delom kakor drugi semite. Židje sami pravijo, da danes ne delajo iz ponosa in samozvesti. V krščanski družbi so se ti vzroki še bolj razvili.

Očitanje, da so nastale sedanje nezdrave razmere vsled tega, ker je zakonodajstvo v kršč. državah izključevalo žide, ni neutemeljeno, dasi ne pojasnjuje ni polovice tega, kar bi moralo. To je pa psihologični zakon, da se oni, ki je izključen iz javnega življenja, skuša živiti z zakotnimi opravili.

Umevamo, zakaj je kršč. zakonodajstvo upotrebljalo posebnih sredstev proti židom, toda ne smemo posledic tega pretiravati.

Veľekapitalizem ni kakšen unicum pri židih, kajti on je uničil že države brez židov; danes imajo seveda židje glavno v rokah kapitala. Ves razvoj narodnega gospodarstva stremi v novejšem času sploh po nadvladi kapitala. Brez židov bi morebiti ne bil dospel razvoj tako daleč, toda zaustavil bi se ne bil.

Po svoji osvoboditvi so se židje za vse kruto in nečloveško ravnanje v preteklih dohah bogato odškodovali.

Glavni vzrok nezdravih razmer moramo gledati v nenaravnosti i pri židih i pri kristjanih. Drugi vzroki, kakor telesna slabost, osamljenost, stoletna navada itd. so le vzroki druge vrste. Poglavitni vzrok je moralni propad židov, katerega pa spremlja in dopolnjuje izkazenost kristjanov.

Tu je ključ k rešitvi židovskega vprašanja.

Ne vrtoglavi, poulični, nasični antisemitizem, ampakboljšanje umstveno in нравno, ki je pa potrebno obema strankama. Bilo bi neresnično, ako bi pri židih ne videli napak in slabost, kakor je zaljubljeno slepenje samega sebe in neodpusljiva neodkritotčnost, da svojo krivdo zmanjšujemo ali celo čisto preziramo...

Radikalna stranka kandiduje pri dopolnilnih volitvah za deželni zbor urednika »Rad. Listov«, St. Sokola, za državni zbor pa dež. posl. dr. Bao. Naproti njemu kandiduje učiteljski kandidat Mrazik, ki ga podpira tudi radikalno-napredna stranka.

Mladočehi imajo pa zopet svojega kandidata.

Domače in razne novice.

»Edinost« in grof Coronini. — V stev. 24 od 30. pr. n. pravi po ritmernem uvodu na prvem mestu:

»Grof Coronini je bil voljen. Ali drugo vprašanje je: ali je tudi zmagal? Ako se gospod grof in stranka, ki ga je kandidiral, res udajata iluzijam, ako res ne umeta

znamenj včerajšnjega dne, potem bi morali izreči o njiju usodno sodbo, ki se je nekdanj izrekla o kraljevi rodbini Francije: da se nista ničesar naučila in ničesar pozabila. Če la vrsta momentov je, ki tu kakor kaplje pelina padajo v časo veselja, ki ga sicer občutijo stranke na izvolitvi svojih kandidatov. Že dogodki mej volilno agitacijo pričajo, da so razmere najmanj za 99% neugodnejše za grofa Coroninija, nego so bile taktat, ko je tako nepremišljeno, da ne rečemo: frivolno vrgel mandat od sebe ter pahnil narod — po borbah za svoja prava itak že izmučeni do skrajnosti — v razburilni volilni boj. Na včerajšnji volitvi pa je on, ponosni aristokrat, bivši poslanec, mož, do katerega je ves narod gledal z neomejenim zaupanjem, on, ki je imel za seboj malone vse dosedanje voditelje naroda in je bil oprt na staro stranko s staro organizacijo potom starega političnega društva, prišel v ožjo volitev s samostojnim kandidatom, ki je vrhu vsega še novinec v političnem življenju, brez zvez in brez minolosti, na katero bi se mogel sklicevati. Še več: grof Coronini je na prvi volitvi celó zaostal z glasovi za tem novincem!! A najhuje, kar se je moglo zgoditi stranki gosp. grofa, se je zgodilo včeraj na ožji volitvi: do konečne zmage je mogla priti le s pomočjo svojih najintimnejših — nasprotnikov, ki so se pred par dnevi zasmehovali dr. Gregorčiča baš zato, ker je prišel na dan s kandidatu grofa Coroninija. Stranka Gregorčičeva naj se ne vara nikar: ti nje rešitelji niso glasovali za Coroninija, ampak so le glasovali proti dru. Staniču!! Ti rešitelji so volili le med dvema — zlema, z njih stališča seveda. To treba razlikovati, ako hočemo umeti, da na včerajšnji volitvi je bil grof Coronini pač izvoljen, ali njegova stranka včeraj — ni zmagala!

To je lekcija! Ako si bo »Slogina« stranka umela crpiti moralno iz te lekcije, dobro zanjo; ako ne, no, potem — da govorimo s »Primorskim listom« — bo to začetek koncu. Narod je sodil in obsodil — prepri! S tem, da se je narod na Goriškem na včerajšnji borbi razcepil v dva enakomerna tabora, je povedal, da smatra voditelje obeh strank za potrebne na narodnem delu, da ni smeti — tudi če so difference ob kakem vprašanju — nobenega odličnega delavca odrivati od narodnega dela! Po včerajšnji volitvi je evidentno, da proti stranki grofa Coroninija ne stoji več le par »rogoviležev«, ampak mogočen del naroda, in morda ne najslabši!! To mora uvaževati Coroninijeva stranka po včerajšnjem moralnem porazu! Ako bo umela to lekcijo in bo iz iste izvajala naravno in pametno posledico, da bo, kjer ne more zmagati, iskala modus vivendi, potem sme biti gotova našega popolnega priznavanja njenega rodoljubja, in narod na Goriškem bo blagoslovljal dan, ki je prinesel včerajšnjo vročo bitko.

Črtice izza volilne borbe. — Tudi volilni možje v Tolminu so poslali grofu Coroniniju brzojavko, v kateri so mu izrekli svoje popolno nezaupanje. In s tem je »banda« obsojena poleg sežanskega tudi od tolminskega okraja.

Naša stranka ni poslala v Sežano njejnega zaupnika, ker se je zanasala edino le na — prepričanje volilcev, a to je bilo po ogromni večini na naši strani. Do 54 glasov smo imeli popolnoma zagotovljenih. Nasprotna agitatorja Hrovatin in Suholazec pa sta krošnjarila od vasi do vasi; videli so ju v jako sumljivih dotikah. Pri Hrovatinu so videli cel šopek desetakov in petakov. Volilni možje iz najuglednejših občin so bili vsled sumljivih zvez teh dveh agitatorjev z volilci jako razkačeni in prišlo je celó do jako burnih prizorov. V Sežani je bila večina volilnih mož prepričana, da so le desetaki omajali nekatere možake.... Zato so tudi rekli grofu C. v brzojavki, da ga je spravil denar na rakovo pot slovenske politike.

V Bolecu je predsednik čital en listek za Coroninija — dvakrat; zato sta dobila Stanič in Coronini vsak 7 glasov, dočim je volilcev 13. Po precej rezkmem nastopu naših možakov je komisija reč še enkrat pregledala in našla: Stanič 7, Coron. 6 glasov. — Bolški kaplan je vtikal svoj krščansko-socialni nos tudi v te volitve. Naši Bolčani doslej niso bili vajeni podobnih vtikanj od strani svojih kaplanov, ne takih krščansko-socialnih bedarij, katere uganja zdaj v Bolecu kaplan Abram.

Na sploh se je duhovščina ob teh volitvah silno izpostavila v zasmeh in odpor ljudstva. Posebno v Gorici je bilo kakih 8 duhovnikov, ki so uganjali svojemu stanu naravnost nedostojne burke. Zato so pa tudi želi primerno hvalo od ljudstva. Prav krščansko delo so uganjali po gostilnah, kjer so tiščali poleg sebe uboge volilce kakor zlodji grešno duso; tu ni bilo nauka, ne pijančuj, kajti pili so, da so se nekaterim volilcem oči iskriale, naposled so pa komaj prikrivali na volišče. Na „katoliški podlagi“ je dovoljeno tudi pijančevanje!

Za ožjo volitev se dobivali volilci po jedno uradno glasovnico proti izkazu legitimacije. Predsednik vikar Mašera jih je pa delil kar na debelo že izpolnjene na ime grofa C. Ko so bili volilci klicani in so šli k mizi, jim je priletela v roke od strani duhovnikov že izpolnjena glasovnica za Coron. — In zakon zabranjuje vse podobne reči v volilni dvorani! V Gorici pa so se dognale v dvorani cele kupčije z glasovi; duhovniki so volilce pestili, rotili in grozili... Volilci pravijo, da kaj podobnega se niso doživeli! — In vse take spletkarije, vse lumparije so prodrle le — s 16 glasovi! Čegava je bodočnost? Mi o njej prav nič ne dvomimo. Kdorkoli pozna našo deželo, vé dobro, da cvet našega posvetnega razumnistva in vsa mladina je odločno „Sočine“ stranke. In to je — naša bodočnost. To klaverno sedanjost radi se prepustimo propadajoči „Goričanski“ kliki!

O grofu Coroniniju so se trosile po Gorici različne vesti. Nekateri trde, da grof C. ni nič vedel o škandaloznem shodu pri Rebku, ni vedel, na kak način ga kandidujejo itd. On ne čita nobenega časopisa, noče, da mu govoré o politiki itd. ter živi v Gorici prav tako, kakor bi živel res doli kje v Afriki. Nekateri viri hočejo vedeti, da grof C. izvolitve sploh ne sprejme; ako pa sprejme, da na Dunaj ne pojde v takih razmerah. Mi vemo, da grof C. res nič ne čita in o razmerah v deželi res — nič ne vé. Briga se on! In tak mož naj bi zastopal našo ljudstvo v državnem zboru? Ubogi mi!

„Krog goriških rodoljubov“ je izdal pred volitvami v posebni izdaji „Gorice“ oklic na volilce. Morda se bomo kaj več pečali s tem oklicem in „krokom“. Oklic je skrpueal baje Cahej, ki bo priporočal tudi zlodja iz pekla za neko gotovo „prepričanje“. Že povemo, kaj vse je ta človeček že počenjal v svojem grešnem življenju. Naj nikar ne misli, da se bomo dali ugnati v kozji rog od vsakega „možička“, kateri spada v drugam nego v javen urad! Taki ljudje naj bi raje lepo vestno opravljali svojo službo, ne pa silili s svojo mastno glavo na pekoče solnce naše politike, kajti tu ne sme biti pardona, kakor sta učila „Prim. L.“ in „Gorica“.

Glasovi z Bolškega. — Pišejo nam: Da so nekateri župani v našem okraju skoro brez vse samostojnosti, to se je pokazalo pri volitvah dne 29. pr. m. Neki g. župan, o katerem bi sodil človek, da je najsamostojnejši, najzmožnejši, se je udal pokorno g. vikarju in je volil po njegovi volji v strahu, da jutri ne kupi več „kvartinka“ pri njem. Drugi g. župan je volil proti svojem prepičanju, ali ker je veleval tako g. nunc. Samo da se ne zameri g. županu, da ne bo razprilj, kakor s prejšnjim — je volil tako, pri tem pa pokazal, kako malo samostojnosti je v njem. (G. dopisnik se izraža prav nepovoljno še o dveh drugih občinah. Ur.)

Vlada pritiska z vso silo na bolški okraj. Izrekla se je: „um das Hinterland zu schützen“, je potreba bolški okraj, kolikor mogoče, na kratko privezati, odvzeti doseadanje ugodnosti, kakor na pasi, v gozdu, itd., da Soča ne znese vsega peska in gruča v goriško ravan, ob enem pa, ko pridemo z gospodarstvom na „pesa“, da bo imela vlada tu gozde, in da jej ne bo treba nas iz njenega žepa rediti. — Vse gospodarstvo nam odvzema polagoma. To se je pokazalo tudi sedaj, ko je hotela spraviti z vso silo pod svoje nadzorstvo občinske gozdne čuvaje, kar se ji je tudi posrečilo v dveh občinah, ter odvzeti občinam pravico do izkazovanja drv, itd., kar vse je za nekatere prav vitalnega vprašanja.

Tako je! Torej vprašam volilce: Ali so sposobni tisti župani zastopati občine ter se staviti v bran, kadar se gre za naše koristi — ako že pri volitvah kažejo vso svojo omahljivost in nezmožnost! Samostojnost mora biti last županu, in zato v prihodnje naj si izvolijo prizadeti le take

može za župane, ki so res vredni takega častnega mesta in tudi sposobni za tisto. Mislim, da se razumemo!

„Ljubljenec naroda“ — v ožji volitvi in nezaupnice. — „Ljubljenec naroda“ — srednjeveški grof Coronini — je bil postavljen — kakor trde napačna poročila v „Gorici“ — kandidatom za državni zbor na shodu pri Rebku. O tem shodu, čuje in strmite! je bil grof obveščen se le po 3 dneh, in sicer po svojem sinu, ki je razodel očetu, kaj da nameravajo z njim. Grof je takoj protestoval proti kandidaturi, ali — kakor čujemo — preslepili so ga, češ, da bo izvoljen soglasno! — Prisel pa je v ožjo volitev s samostojnim kandidatom, in po izidu volitve so prifrlele s Krasa in s Tolmiskega nezaupnice, menda se poprej, predno je „Ljubljenec naroda“ zvedel, da je izvoljen — pod znamenjem korupcije in terorizma!

Kaj takega se more pripetiti pač res edino človeku, ki je — „Ljubljenec naroda“!

Iz okolice. — Pišejo nam: Končale so volitve, ali kako. „Liberalni“ Šempeterci niso pričakovali takega izida, ki je za goriške Slovence prav sramoten radi tega, ker je izvoljen zopet tisti grof, ki je bil nas pustil tako lepo na cedilu. Šempeterski volilni možje so šli končno seveda z „Goričani“. Gg. nuncia sta tako ukazala, in drugače ni smelo biti. — Za vzgled naj bi si vzeli bližnje Vrtojbance, ki so stali trdno kakor skala za dr. Stanica. Jeden biljenskih volilnih mož je stal tudi trdno, kakor pritiče pravemu možu-besedi, dasi mu je žugal kurat s peklom in luciferjem.

Zanimivo je bilo poslušati ljudi, kako so govorili: Danes so letali f... fraki po Gorici! Meni je ponujal neki f... 10 gld., če mu dobim kak glas..... itd. — Rečem odkrito, da duhovski stan je dne 29. pr. m. veliko trpel na svojem ugledu. Toliko v naglici kot prinos k poročilu o volitvah.

Kurat Budin v Pevni je priobčil v posebnem izdanju „Gorice“ lik pred volitvijo, da ni bilo več mogoče podlosti in laži zavrniti, svoje denarne razmere do dr. Stanica v znani tiskovni pravdi proti „Gorici“ r. Da bodo naši čitatelji poznali tega človeka v popolni nagotli..., smo poiskali resnico. Povemo jo prihodnje, da bodo čitatelji strmeli.... in da bo tudi kuratu Budinu na vse žive dni šumela po ušesih. Tudi duhovniku je treba vsaj malce poštenja in morale, ko se že takó oblastno postavlja za sodnika čez nas gresne posvetnjake. Na svidanje v soboto!

Trgovska sodnija tržaška in slovenski jezik. — Nedavno smo poročali, da se je dr. Stanic uprl italijanski razpravi pred trgovsko sodnijo tržaško, in da je radi tega obravnava morala biti odložena, ker niso ni sodniki, ni zapisovalci, ni predsednik umeli slovenski in tudi tolmača ni bilo pri rokah.

Dne 30. pr. m. se je ponavljala pred istim sodnim dvorom ista razprava. Privzet je bil sedaj pa tolmač. Dr. Stanic se je temu protivil, zahtevajoč, da se sodni dvor tako sestavi, da sodniki neposredno vse razumejo, ne pa po kakšnem mikrofoni, ki vso stvar drugace podaja. —

Imel je koj priliko to dokazati že pri prvem stavku, koji je tolmač raztolmačil, ter zbog tega odklanjal tolmača, ker ni bil sposoben, zvesto prevesti, kar je on govoril. Tolmač je to priznal, in sodnijskemu dvoru ni preostalo drugega kot tolmača odpustiti ter iskati drugega.

Med tem časom sta se trudila predsednik razprave in predsednik trg. sodnije pogovoriti — priznavaje sicer polno ravnopravnost slovenščine z italijanščino — zastopnika, da bi morda vender v kakem drugem jeziku — bilo bi v laškem ali nemškem govoril. —

Trg. sodnija da nima nobenega slovenskega sodnika, ker v Trstu ni nobenega slovenskega prisednika in ker v vsem Trstu ni moči najti sposobnega tolmača. Dr. Stanic se je pa temu uprl ter obstal pri tem, da bode le slovenski govoril in sicer le s sodniki, ki ga razumejo.

Po dveh urah iskanja so privedli nekega avskultanta kot tolmača. Obe stranki ste pa izjavili složno, da s tolmačem ne razpravljati, ker tolmač ne more niti ne od daleč vsega na tanko prevesti, kakor stranke, pride in odvetniki govore. — Dr. Stanic je koj pri prvem stavku, kateri je ta tolmač prevedel, dokazal tak nedostatek.

Stranki ste potem, ko sta videli, da ni izhoda, raje stvar popustili, kakor razprav-

ljali in razsojali jo pred sodniki, ki jih ne razumejo.

Tako je! Sedaj pa vidite, kako se sodnije v Primorju „slovenijo“!

„Uzoren“ dušni pastir. — V italijanskih listih smo čitali prav ostre dopise proti župniku Lovru Juvanciču v Dornbergu. Reč je ta-le: Nekemu Fr. Bercetu štev. 315. v Dornbergu je umrla hčerka v goriški bolnici. Berce je želel, da bi zvonilo tudi v Dornbergu, ko bo pogreb v Gorici. Toda župnik Juvancič ni hotel nič slišati o tem. Berce je prosil potem pri ordinarijatu, ki je to dovolil, „ako ni proti kakega kanoniskega vzroka“. Pod pismeno dovolitvijo je ordinar. pečat in podp. kanclerja mons. Kravanja. Tudi zdaj ni nič pomagalo; še več, župnik Juvancič je vrgele Bercetu ordin. dovoljenje pod noge in ga surovo ozmerjal in zapodil. Zvonilo torej ni! — Nekaj dni potem je padla Bercetu v glavo posebno hudomušna misel: nesel je župniku 5 gld. za sv. maše, kar je župnika Juvanciča tako omečilo, da je dal „post festum“ tudi zvoniti....

Nismo hoteli verjeti, da je vse to resnica. Zato smo se obrnili v Dornberg, da jo izvemo: in v svoje veliko presenečenje moramo reči, da so ital. listi pisali resnico. — Radovedni smo, kaj pravi na take profanacije knez nadškofijski ordinarijat!

Pevsko društvo „Nabrežina“ v Nabrežini bo imelo svoj redni občni zbor ter volitev novega odbora dne 4. svečana ob 3. uri popoldan v društvenih prostorih. Odbor.

Razgled po svetu.

Ukaz ministrskega predsednika. — V tem ukazu se naroča političnim oblastvom, da morajo ustrezati vsakemu zaklepanju, katerega ni odvrniti iz zakonitih ali javnih ozirov, ne gledé na postranske pomisleke. Zahteva hitro rešitev vseh agend, vestno izvrševanje službe in prijazno občevanje s prebivalstvom. Uradništvo mora biti v zvezi s prebivalstvom ter skrbeti za potrebe ljudstva. Prepoveduje uradnikom, da bi se dali voditi pri izvrševanju svojih dolžnostij po svojem političnem mišljenju. Zunaj službe naj uradniki taktno postopajo. — Če za katero, tedaj gotovo za naše dežele je bil potreben tak ukaz! Če le kaj izdâ?

Spravnih konferenc se udeležijo tudi nemška narodna stranka. Torej se udeležijo spravnih konferenc vse levičarske stranke razven Wolf-Schönererjeve stranke in pa socialnih demokratov. Wolf in Schönerer gotovo ne bosta zamudila terorizovati udeležence konferenc, in kdo ve, če ne bosta uplivala toliko, da se haš radi njihovega upliva ne razbijejo konference?!

Državni zbor bo sklican baje še pred 20. t. m. Tako je povedal posl. Kaiser v seji nemške narodne stranke. Vprašanje pa je: ali pa bo mogel poslovati redno že takrat drž. zbor. Ali bo mogoče že do takrat dogmati pravne konference do pozitivnih uspehov? To je vprašanje, veliko vprašanje!!

Za štrajkujoče premogarje je poslalo vodstvo angleskih premogarjev svoto 8000 K; nabirajo pa se prispevke po celi Angleski. V Moravski Ostrovi i štrajka 16.000 premogarjev. V Ljubnu tudi začno štrajkati, ako se ne ugoti njihovim zahtevam do 6. t. m.

Volitve v francoski senat. — Izmed 99 novih senatorjev je: 61 republikancev, 6 liberalnih republikancev, 18 radikalcev, 7 radikalnih socialistov, 3 nacionalci in 4 konservativci. Ta volitev pomeni veliko zmago za sedanje ministerstvo Waldeck-Rousseau.

Kaj hočejo Italijani. — V nedeljo je bil v Trstu shod župnikov italijanske stranke v naših dezelah. Prišlo je bilo 40 mož in vsi poslanci razven don Zanettija. Sklenili so ohraniti svoje sklepe doslej še tajne. „Edinost“ poroča, da se ji je posrečilo poizvedeti, da so sklenili zahtevati, naj se privilegij, ki ga je užival italijanski jezik doslej na uradih v Primorju in v Dalmaciji, uzakoni; ako se jim ne ustreže, preidejo v opozicijo. „Ed.“ skončuje svoj dostavek k temu tako le:

Ker je torej gotovo, da se sedaj prično znana klečeplazka rovanja italijanskih poslancev, ki morejo vsikdar računati na pomoč liberalnih Nemcev in mogočnih prijateljev teh Nemcev na visokih mestih, in slednjič tudi na pomoč birokracije, ne bo škodilo, ako našim državnim poslancom kličemo: pozor!!

Vojna v južni Afriki. — Oddelek angleske pehote je bil blizu Singelsteina odbit od Burev. Prišli pa so pešci, ki so pregnali Bure. French je bil isti dan napadel Bure pri Pleses-Portu severno od Colesberga, ali se je moral umakniti.

V ostalem pa so zbežali Angleži nazaj preko reke Tugele, zapustili za seboj svoje mrtvice ter izročili Ladysmith usodi. Bitka pri Spionskopu je morala biti grozna, ker od dveh strani s hribov so streljali Buri na Angleže. — V angleškem parlamentu bo čuti trpkih besed radi vojne.

Predstolni nagovor v parlamentu pravi, da se bo nadaljevala vojna, dokler se ne doseže zmage. Irski poslanci bodo predlagali da se sklene mir.

Narodno gospodarstvo.

Anketa o vinski klavzuli.

(Dalje).

In takoj se je pokazalo, da so imeli gospodje govorniki - proti popolnoma prav. Avstriji se je takoj zvišal uvoz vina. Že leta 1892. se je zvišal uvoz vina od 530.269 kvintalov (l. 1891.) na 1.222.229 kvint. l. 1893. se je uvozilo v Avstro-ogerski colni okoliš 913.031 kvint., l. 1894. — 812.950 kvint., l. 1895. — 888.585 kvint., l. 1896. pa — 1.440.591 kvint. itd. Razume se, da je imela tu velikanski delež ravno Italija. Da pa pokažem, v koliko je ravno Italija deležna pri vvozu vina v naše kraje, naj navedem n. pr., koliko se je l. 1898. in l. 1899. uvozilo ravno iz Italije vina v Avstro-ogerski colni okoliš. V devetih mesecih l. 1898. je Italija poslala v Avstrijo vina nič manj in nič več nego 1.097.527 kvintalov, v 9. mesecih l. 1899. pa 956.885 kv., vsega importiranega vina tudi v 9 mes. v Avstro-ogersko pa je l. 1898. bilo 1.119.190, l. 1899. pa 977.211 kv. Kakor videti, se ga od drugod k nam prav malo uvaž. — Italija je vsled tako nizke carine izpodrinila vsa tuja vina ter je v neznane konkurenco našemu domačemu. In, kaj pravite, koliko je pa Avstro-ogerska v 9. mesecih l. 1898. in v 9. mes. l. 1899. izvozila vina? L. 1898. okoli 101.287 kvintalov, l. 1899. pa 114.998 kvintalov.

Iz vsega tega je razvidno, da je prav opravičen opominjevalni glas vladi, ki preveča skoro vse strokovno časopisje Avstro-Ogerske, pred obnovitvijo neizpremenjene pogodbe z Italijo. In, čislani gospodje, ker je opominjevalen glas po našem mnenju opravičen, moramo ga tudi podpreti s takimi dokazi, da bo vlada v istini izprevidela, da je vinska klavzula posebno vsem vinorodnim krajem Avstro-ogerske v velikansko škodo. Opozorjam tu na preje povedano, namreč, kako so se poslanci vinorodnih krajev — razven Goriške; o tem pa pozneje — protivil vinski klavzuli in kako jasno dokazovali vladi, da bode uresničila klavzule na veliko škodo vinogradnikom in vinotrcem Avstrije. Ali, povdarjam, vse to je bilo zaman. Vlada se ni ozirala na to. Zategadelj bode pa treba, da se že sedaj prav pošteno pripravi ves material, kateri bode takorekoč kričal ter opominjeval vlado pred tako nesrečnim zopetnim korakom. Prav je, kakor sem rekel v početku, da se naravnost protestuje in „Trgovsko in obrtno društvo za Goriško“ se je zelo razveselilo, ko je seznanilo, da se je započela akcija mej županstvi ter da se podpisuje prošnja na „Visoko c. kr. trgovsko ministerstvo“. Vendar se je pa zdelo „Trgovskemu in obrtnemu društvu za Goriško“, da ni dovolj, če se samo prošnja odda visokemu c. kr. trgovskemu ministerstvu, da odpravi klavzulo, temveč da je treba zbrati ves material, čuti mnenje odličnih mož iz najrazličnejših krajev dežele — vse to posebno z ozirom na dejstvo, da je bil zastopnik goriške dežele grof Fran Coronini pri posvetovanjih za pogodbo ter dne 13. jan. 1892. govoril glede na goriške razmere za vinsko klavzulo. Gosp. grof Franc Coronini je za klavzulo zatô, ker je imela Goriška takrat mnogo odjemalcev svojega vina v Italiji. Naj navedem par odstavkov iz njegovega govora: (Dalje prihodnje).

„Trgovsko in obrtno društvo za Goriško“ naznanja, da je neke v lepem kraju na Goriškem prav potreben klepar; izhajal bi dobro, ker je tam mnogo del v kleparsko obrt spadajočih. Obrtni se je na društveno pisarno v Gorici, Gosposka ul. št. 7.

Št. 36.

Razpis dražbe.

Dne 12. februvarja t. l. se odda v občinski pisarnici v Št. Andrežu pri Gorici na javni dražbi od 10—12. ure predpoldne gradnja nove tuk. cerkve.

Delo je cenjeno na 32.929 gld. 33 kr. — Gradbeni načrti in pogoji so razgrnjeni ob uradnih urah v obč. pisarnici v Št. Andrežu do dneva dražbe.

Vsak ydeležitelj dražbe moral bode položiti dražbeni komisiji 10% varščino.

Županstvo v Št. Andrežu

22. januarja 1900.

Župan:

Lutman.

Izšel je za leto 1900.

Kažipot in koledar po Primorskem

z natančnimi podatki

vseh krajev, uradov, trgovcev, obrtnikov itd. itd.

Vdobja se

v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček v Gorici.

Cena: mehko vezan 80 kr., trdo vezan fl. 1.20

Oklic.

S tem se daje na javno znanje, da hočeta stopiti v zakon: I. rudar Franc Mlekuž, bivač v Habinghorstu št. 6a, sin Andreja Mlekuža, umrlega kmetovalca v Kalu na Primorskem, in njegove zakonske žene Katarine, rojene Gašperčič, stanujoče istotam; II. in dekla Terezija Flajs, bivač v Habinghorstu št. 6a, hči kmela Tomaža Flajsa in njegove zakonske žene Katarine, rojene Kavš; prvi je umrl, — slednja pa prebiva v Soči na Primorskem. Oznaniilo oklica ima se izvršiti v občinah Habinghorst, Castrop, Soča in Trst.

Castrop (pokrajina Westfallen), dne 6. jan. 1900.

Stanovni uradnik:

po zastopstvu

E c k e y.

Zaščitna znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gl. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s „SIDRO“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je previdena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“

v PRAGI.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirmberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venci. — Mašne knjižice.

Mašna obuvjala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35-8

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštelja št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Priporočano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu in p. n. trgovcem vljudno naznanjam, da sem ustanovil in otvoril čisto na novo veliko tvorniško podjetje pod firmo

I. slovenska mehanično - avtomatična tvornica tkanin in pletenin



Dragotin Hribar



Ljubljana Tržaška cesta št. 57 Ljubljana

Ta tvornica je opremljena z najnovejšimi stroji na roko in gonilno električno silo, tako, da mi je moč že letos izdelati najmanj 15.000 do 20.000 tucatov vsakojakih nogavic od priprostih do naj-finejših za gospe in gospode, otroke itd.

Izdelujem pa tudi vse druge izdelke iz volne in bombaževine in sicer: jopiče, obleke za otroke, rute za na glavo in za ogrinjati, rokavice, štučke, telovnike za gospode kakor tudi vse potrebščino za gospode bicikliste.

Tvornica je postavljena na stališče, da lahko konkurira z vsemi češkimi kakor tudi saksonskimi tvornicami bodi glede izdelka kakor tudi cene.

Priporočam se gospodom trgovcem za obila naročila in zagotavljam, da bodo postreženi v vsakem oziru najpoštenje.

Dragotin Hribar.

NB. Gospode trgovce prosim, da pri letošnjem naročevanju jemljejo ozir na gorenje obvestilo in ker potovalec v vzorci ne more biti hkrati povsod, počakajo, da jih obišče. Ako kedo želi kak poseben vzorec, prosi se, da ga vpošlje, napravi se takoj protivzorec s ceno; naročiti pa se mora najmanj 10 tucatov.

Tiskarna ustanovljena leta 1893., je oskrbljena z najmodernejšimi črkami.

„Salonska knjižnica“

„Slovanska knjižnica“.

„Knjižnica za mladino“.

„Primorec“.

„SOČA“.

„Kažipot“.

Goriška Tiskarna

A. GABRŠČEK,

zaloga vsakovrstnih izgotovljenih tiskovin za županstva, cerkvene, šolske in druge urade v Gosposki ulici št. 9. v Gorici,

sprejema naročila za tisek vsakovrstnih tiskovin, kakor:

vabila k veselicam in plesom, račune, zavitke in listovni papir z natisnjeno trdko za trgovce in zasebnike, raznovrstne vizitnice s primernimi zavitki in elegantnimi škatlicami.

Tiskovine po vzorcu za zasebnike, urade, društva itd. izvršuje točno in natančno po zmerni ceni.

Stedeče tiskovine ima tiskarna izgotovljene v zalogi:

Za županstva: Spisek za volilce, glasovni imenik, kontrolni razkaz (za volitve), opravljeni zapisnik, blagajnični dnevnik (z glavo), sklep računa, proračun, domovnica, ubožni list, plačilni nalog, vročilni list, razna povabila (k volitvi, k novačenju, v občinski urad), vabilo starešinam k seji (z dnevnim redom in brez njega), pobotnice, zapis za mrličem, izkaze o premembah stanovališča (za vojaške), poštni dnevnik, kazenski zapisnik, prošnje za oprostitev vojašine itd.

Za cerkvene urade: Liber bapt., Liber def., Liber matr., Status anim., Testim. mortis, Testim. matrim., Fides mortis et sepult., Fides matr., Nota pro den. factis (in faciendis), Fides Nativit. et Bapt., Testim. status liberi, krstni list, mrtvaški list, pobotnica za obligacije in za plače, izkazi umrlih, račun (z raznimi prilogami) itd.

Za šole so v zalogi vse tiskovine v slovenskem, hrv. in ital. jeziku, kakor razrednice, tednik, oprav. zapisnik itd.

Za sodne urade: opr. zapisnik, zapisnike, vročilne liste, vabila, plačilne naloge, malotne tožbe, pooblastila, izvršilne prošnje itd. itd.

Osako naročilo, bodisi tiskovno ali iz zaloge se izgotovi v teku 24 ur.

V zalogi „Goriške Tiskarne“ A. Gabršček so izšle knjige

„Materino delo za Boga in domovino“, Za Slovenke priredil Simon Gregorčič ml. Cena s poštnino 70 kr.

„Zgodov. črtice iz poknežene grofije goriške in gradiške“, Spisal Simon Rutar. Cena s poštnino 55 kr.

„Dveee slovenskih povesti“, Črtice iz ruskega, poljskega, slovaškega in hrvaškega življenja. I. Cena s poštnino 55 kr.

Simon Gregorčičeva zbirka pesmi. Cena lični izdaji 30 kr.

Ant. Funtka izbrane pesmi. Cena lični izdaji 50 kr.

Paglaruzzi-Krilanove poezije (dve knjigi) in spisi v prozi. Cena vsem snopičem s poštnino 1 gl. 60 kr.

Anton Klodičev „Materin blagoslov“. Cena s poštn. 18 kr.

„Epizoda iz kulturne zgodovine goriške“, ali košček zgodovine goriškega c. kr. gimnazija. Spisal mons. Andr. Marušič. Cena s poštnino 12 kr.

„Slovanska knjižnica“. Izhaja 15. dan v mesecu. Do konca leta 1898. je izšlo 81 snopičev. Celoletna naročnina gl. 1.80.

„Knjižnica za mladino“. Izšlo je 24 snopičev. — Cena vsakemu snopiču je 25 kr. Kdor naroči vse snopiče, jih dobi po 20 kr. —

„Salonska knjižnica“, za odrasle, začela izhajati začetkom l. 1897. I. zvezek „O te ženske!“ stane broširan gl. 1.10, vezan gl. 1.60. V kratkem izide II. in III. knjiga zanimive vsebine.

„Gluhonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. 350 strani velike osmine. Spisal Anton Rudež. Znižana cena gl. 1.30.

„Bele noči“. Sentimentalen roman. Cena 25 kr.

„Ben-Hur“, roman iz časov Kristusovih. Angleški spisal L. Wallace, poslovenil Podravski. Trdovezan gl. 1.65, mehkovozan gl. 1.30.

„Kako je ravnati z mlekom?“ Slovenskim živinorejcem posebno udom mlekarških zadrug spisal Milan Ivančič v Tolmini, 1 iztis 15 kr., 10 iztisov gl. 1.

Trdo vezan gl. 1.90.

Ручной

Mehko vezan gl. 1.60.

Русско-Словянский Словарь

(Ročni rusko - slovenski slovar)

IN

Kratka slovnica ruskega jezika

(Краткая Грамматика Русского Языка)

V kratkem izide „Slovensko-ruski slovar“ in „rusko-slovenska slovnica“